

BROŽURA

O

**INSTITUCIONÁLNÍM ZABEZPEČENÍ
ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ V ČESKÉ REPUBLICE**

A

**ÚMLUVĚ OSN O ODSTRANĚNÍ VŠECH FOREM
DISKRIMINACE ŽEN**

2017

Vydává Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR V rámci projektu „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí / Uplatňování hlediska rovných příležitostí žen a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“ (reg. č. NF-CZ13-PDP-2-002-01-2014) financovaném z Norských fondů.

Obsah

Úvod.....	2
1. Institucionální zabezpečování rovnosti žen a mužů v České republice	3
1.1 Vládní úroveň	3
1.1.1 Rada vlády pro rovnost žen a mužů	3
1.1.2 Odbor rovnosti žen a mužů	4
1.1.3 Rezortní koordinátoři a koordinátorky rovnosti žen a mužů	5
1.1.4 Veřejná ochránkyně práv.....	5
1.2 Parlamentní a senátní úroveň	6
1.3 Krajská a místní úroveň	6
2. Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen	7
3. Závěrečná doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen	17
A. Úvod	17
B. Pozitivní aspekty.....	17
C. Hlavní oblasti zájmu a doporučení.....	18

Úvod

Tato brožura má za cíl čtenářky a čtenáře informovat o institucionálním zabezpečení agendy rovnosti žen a mužů v rámci činnosti vlády ČR a o Úmluvě OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (dále jako „Úmluva“).

Brožura je rozdělena do dvou hlavních kapitol, které odpovídají jejím cílům. V první kapitole je podán ucelený přehled institucionálního zabezpečení agendy rovnosti žen a mužů, tedy přehled aktérů a akterek, kteří se podílejí na formulaci, naplňování a vyhodnocování vládních politik v oblasti rovnosti žen a mužů. Druhá kapitola obsahuje text Úmluvy a závěrečná doporučení, která adresoval Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen České republice v březnu 2016.

Úmluva byla přijata v roce 1979 Valným shromážděním OSN. Československá socialistická republika podepsala Úmluvu dne 17. července 1980. Pro Československou socialistickou republiku vstoupila Úmluva v platnost dne 18. března 1982. Česká republika sukcedovala dne 1. ledna 1993 do závazků vyplývajících z Úmluvy pro bývalou ČSFR. Na plnění závazků vyplývajících z Úmluvy dohlíží Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen, který sídlí v Ženevě.

1. Institucionální zabezpečování rovnosti žen a mužů v České republice

1.1 Vládní úroveň

1.1.1 Rada vlády pro rovnost žen a mužů

Na vládní úrovni je agenda rovnosti žen a mužů od července roku 2014 v gesci ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu (od roku 2011 do roku 2014 byla agenda rovnosti žen a mužů v gesci ministryně práce a sociálních věcí). Ministr je zároveň předsedou Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“), která plní funkci stálého poradního orgánu vlády ČR pro oblast genderové rovnosti.

Za účelem co nejúplnějšího zastřešení široké agendy rovnosti žen a mužů a jejího efektivního prosazování má ke své činnosti Rada zřízeny čtyři výbory a tři pracovní skupiny.

Výbory jsou:

1. Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů,
2. Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách,
3. Výbor pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích,
4. Výbor pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života.

Pracovními skupinami jsou:

1. Pracovní skupina muži a rovnost žen a mužů,
2. Pracovní skupina k porodnictví,
3. Pracovní skupina k dotačnímu programu Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů.

Členství v Radě přísluší zástupcům a zástupkyním rezortů, veřejné ochránkyni práv, nestátním neziskovým organizacím a nezávislým odborníkům a odbornicím. Úkolem Rady je příprava návrhů směřujících k prosazování a dosažení rovnosti žen a mužů. Za tímto účelem Rady zejména:

- sleduje vnitrostátní plnění mezinárodních závazků ČR v oblasti rovnosti žen a mužů, zejména závazků vyplývajících z Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen a dalších;

- identifikuje ve společnosti aktuální problémy v oblasti rovnosti žen a mužů;
- projednává a doporučuje vládě ČR základní koncepční směry postupu vlády ČR při prosazování rovnosti žen a mužů, zejména prostřednictvím zpracování návrhů týkajících se politik v jednotlivých oblastech rovnosti žen a mužů, návrhů dílčích opatření a podnětů ke zlepšení rovnosti žen a mužů, a to z vlastní iniciativy nebo v rámci úkolů uložených vládou Radě nebo jejímu předsedovi či předsedkyni;
- zaujímá stanoviska k návrhům vládních, resortních a dalších opatření, která se týkají rovnosti žen a mužů;
- hodnotí efektivitu naplňování principu rovnosti žen a mužů v ČR;
- sleduje naplňování a pomáhá realizaci strategických dokumentů vlády ČR pro oblast rovnosti žen a mužů;
- koordinuje základní směry resortních koncepcí v oblasti rovnosti žen a mužů a stanovuje okruh priorit pro projekty resortů na podporu realizace rovnosti žen a mužů;
- projednává a doporučuje příslušnému ministrovi/příslušné ministryni, případně vedoucí/mu příslušného ústředního orgánu státní správy zaměření dotačních programů na podporu veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů;
- spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi zaměřenými na oblast rovnosti žen a mužů a s orgány územní samosprávy.

1.1.2 Odbor rovnosti žen a mužů

Vnitrostátním koordinátorem agendy rovnosti žen a mužů je na úrovni vlády ČR Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR. Odbor rovnosti žen a mužů vznikl k 1. 1. 2017 (do té doby se jednalo o Oddělení rovnosti žen a mužů) a člení se na dvě oddělení: Oddělení sekretariátu Rady a Oddělení průřezových agend.

Oddělení sekretariátu Rady je zodpovědné za věcné naplňování agend rovnosti žen a mužů a za organizační, odborné a technické zajištění činnosti Rady, jejích výborů a pracovních skupin. Oddělení průřezových agend je zodpovědné mj. za sběr a monitoring statistických dat a ukazatelů v oblasti rovnosti žen a mužů, správu dotačního titulu Úřadu vlády ČR v oblasti rovnosti žen a mužů a sledování dopadů legislativních i nelegislativních materiálů na rovnost žen a mužů.

Odbor rovnosti žen a mužů každoročně připravuje a vládě ČR předkládá Zprávu o rovnosti žen a mužů v ČR a o plnění Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 – 2020 (dále jako „Zpráva“). Cílem Zprávy je podat ucelený přehled o vývoji v oblasti genderové rovnosti v jednotlivých letech a poskytnout vládě ČR informace o plnění Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 – 2020 (dále jako „Vládní strategie“).

Společně se Zprávou jsou vládě ČR předkládány také Aktualizovaná opatření Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů (dále jako „Aktualizovaná opatření“). Jedná se o sadu úkolů, které jsou jednotlivým členkám a členům vlády (případně dalších ústředním orgánům státní správy) každoročně ukládány za účelem naplňování Vládní strategie.

Odbor rovnosti žen a mužů rovněž realizuje projekty za účelem podpory rovnosti žen a mužů v ČR. Aktuálně se jedná o projekt „Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 a související aktivity“ (reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0002755) a projekt „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí/Uplatňování hlediska rovných příležitostí žen a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“ z programu CZ13 Norských fondů (který končí k 30. dubnu 2017).

1.1.3 Rezortní koordinátoři a koordinátorky rovnosti žen a mužů

Na jednotlivých ministerstvech jsou zajišťováním agendy rovnosti žen a mužů, a to jak směrem vně, tak dovnitř, pověřeni rezortní koordinátoři a koordinátorky rovnosti žen a mužů (tzv. gender focal points). Jejich rolí je přispívat k prosazování rovnosti žen a mužů v rámci činnosti daného rezortu a podílet se na plnění Aktualizovaných opatření a Vládní strategie.

1.1.4 Veřejná ochránkyně práv

Veřejná ochránkyně práv plní roli orgánu pro podporu rovného zacházení. Dle antidiskriminačního zákona (zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací) veřejná ochránkyně práv přispívá k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor.

Za účelem naplňování zákonných požadavků na ochranu osob před diskriminací a prosazování práva na rovné zacházení vzniklo v rámci Kanceláře veřejného ochránce práv **oddělení rovného zacházení**, které zejména vydává doporučení a stanoviska v oblasti rovného zacházení, pořádá vzdělávací aktivity a pomáhá obětem diskriminace prostřednictvím poskytování metodické pomoci.

1.2 Parlamentní a senátní úroveň

Agenda rovnosti žen a mužů na úrovni Parlamentu stabilně prolíná činnosti Stálé komise pro rodinu, rovné příležitosti a národnostní menšiny Poslanecké sněmovny, v Senátu pak Podvýboru pro lidská práva a rovné příležitosti a Výboru pro vzdělání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. Činnost všech jmenovaných orgánů je zacílena především na diskuzi nad klíčovými dokumenty týkajícími se agendy rovnosti žen a mužů, včetně připravovaných legislativních návrhů.

1.3 Krajská a místní úroveň

Institucionální zabezpečování rovnosti žen a mužů na této úrovni se prozatím neopírá o konkrétní pevnou strukturu, realizace dané agendy se tudíž liší napříč jednotlivými úřady krajské a místní úrovně. Situaci, potažmo úspěšnost realizace agendy na úřadech veřejné správy, a to obecních, městských i krajských, již dlouhodobě reflektuje a oceňuje soutěž Ministerstva vnitra *Úřad roku Půl na půl – respekt k rovným příležitostem*.

V infrastruktuře institucionálního zabezpečování rovnosti žen a mužů v ČR hrají roli, krom výše uvedených, i další aktéři a aktérky jako jsou Český statistický úřad (sběr a zveřejňování statistických dat v souvislosti s rovností žen a mužů), Úřad práce a inspektoráty práce (kontrola dodržování rovného zacházení v oblasti zaměstnání) či Hospodářské a sociální dohody jako platforma pro prosazování rovnosti žen a mužů ze strany sociálních partnerů.

2. Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen

Následuje text *Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen* v českém jazyce.

ÚMLUVA o odstranění všech forem diskriminace žen

Státy, smluvní strany této úmluvy,

konstatující, že Charta Organizace spojených národů potvrzuje víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osoby a v rovnoprávnost mužů a žen,

konstatující, že Všeobecná deklarace lidských práv potvrzuje zásadu nepřípustnosti diskriminace a prohlašuje, že všichni lidé se rodí svobodní a rovni pokud jde o důstojnost a práva a že každý má nárok na všechna práva a svobody, jež jsou v ní zakotveny, bez jakéhokoli rozdílu, včetně rozdílu založeného na pohlaví,

konstatující, že státy, smluvní strany mezinárodních paktů o lidských právech mají povinnost zabezpečit rovnoprávnost mužů a žen při využívání všech hospodářských, sociálních, kulturních, občanských a politických práv,

berouce v úvahu mezinárodní úmluvy uzavřené pod záštitou Organizace spojených národů a odborných organizací, jež prosazují rovnoprávnost mužů a žen,

berouce též na vědomí rezoluce, deklarace a doporučení přijatá Organizací spojených národů a odbornými organizacemi, jež prosazují rovnoprávnost mužů a žen, znepokojeny však, že bez ohledu na tyto dokumenty nadále existuje rozsáhlá diskriminace žen,

připomínající, že diskriminace žen porušuje zásady rovnosti práv a respektování lidské důstojnosti, je překážkou pro účast žen, na rovnoprávném základě s muži, v politickém, společenském, hospodářském a kulturním životě jejich zemí, zabraňuje růstu blahobytu společnosti a rodiny a znesnadňuje plný rozvoj možností žen ve službě pro jejich země a pro lidstvo,

znepokojeny, že v podmínkách chudoby mají ženy nejmenší přístup k výživě, zdravotnictví, vzdělání, školení a pracovním příležitostem a jiným potřebám,

přesvědčeny, že nastolení nového mezinárodního ekonomického řádu, založeného na rovnosti a spravedlnosti, významně přispěje k prosazení rovnoprávnosti mezi muži a ženami, zdůrazňující, že vymýcení apartheidu, všech forem rasismu, rasové diskriminace, kolonialismu, neokolonialismu, agrese, cizí okupace a nadvlády a vměšování do vnitřních záležitostí států je nezbytné pro plné využívání práv muži a ženami,

potvrzující, že upevnění mezinárodního míru a bezpečnosti, uvolňování mezinárodního napětí, vzájemná spolupráce mezi státy bez ohledu na jejich společenské ekonomické zřízení, všeobecné a úplné odzbrojení a zvláště jaderné odzbrojení pod přísnou a účinnou

mezinárodní kontrolou, potvrzení zásad spravedlnosti, rovnoprávnosti a vzájemného prospěchu ve vztazích mezi zeměmi a uskutečnění práv národů pod cizí a koloniální nadvládou a cizí okupací na sebeurčení a nezávislost, jakož i respektování národní svrchovanosti a územní celistvosti napomůže společenskému pokroku a rozvoji a v důsledku toho přispěje k dosažení plné rovnoprávnosti mezi muži a ženami,

přesvědčeny, že plný rozvoj země, blaho světa a věc míru vyžadují maximální účast žen za rovnoprávných podmínek s muži ve všech oblastech,

majíce na paměti velký přínos žen k blahu rodiny a rozvoji společnosti, dosud ne plně uznávaný, společenský význam mateřství a úlohu obou rodičů v rodině a při výchově dětí, a vědomy si toho, že úloha ženy při zachování rodu by neměla být základem pro diskriminaci, ale že výchova dětí vyžaduje rozdělení odpovědnosti mezi muže a ženy a společnost jako celek,

vědomy si toho, že pro dosažení plné rovnoprávnosti mezi muži a ženami je nutná změna tradiční úlohy mužů, jakož i úlohy žen ve společnosti a v rodině,

odhodlány realizovat zásady zakotvené v Deklaraci o odstranění diskriminace žen a přijmout za tím účelem opatření nezbytná pro odstranění takové diskriminace ve všech jejích formách a projevech, se dohodly takto:

ČÁST I

Čl. 1

Pro účely této úmluvy bude výraz "diskriminace žen" označovat jakékoli činění rozdílu, vyloučení nebo omezení provedené na základě pohlaví, jehož důsledkem nebo cílem je narušit nebo zrušit uznání, požívání nebo uplatnění ze strany žen, bez ohledu na jejich rodinný stav, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, lidských práv a základních svobod v politické, hospodářské, sociální, kulturní, občanské nebo jiné oblasti.

Čl. 2

Státy, smluvní strany, odsuzují diskriminaci žen ve všech jejích formách, souhlasí s tím, že budou všemi vhodnými prostředky a bez prodlení provádět politiku odstranění diskriminace žen a za tím účelem se zavazují:

- a) zakotvit zásadu rovnoprávnosti mužů a žen ve svých národních ústavách nebo jiných příslušných právních předpisech, pokud v nich ještě není zakotvena, a zajišťovat, prostřednictvím zákonů a jiných vhodných prostředků, praktické uskutečnění této zásady;
- b) přijmout příslušná legislativní a jiná opatření, včetně sankcí tam, kde jich bude třeba, zakazující veškerou diskriminaci žen;
- c) zavést právní ochranu práv žen na rovném základě s muži zajišťovat prostřednictvím příslušných národních soudů a jiných veřejných institucí účinnou ochranu žen proti jakémukoli aktu diskriminace;

- d) zdržovat se zapojení do jakéhokoli aktu nebo praktiky diskriminace žen a zajistit, aby veřejné orgány a instituce jednaly v souladu s tímto závazkem;
- e) přijímat veškerá příslušná opatření pro odstraňování diskriminace žen jakoukoli osobou, organizací nebo podnikem;
- f) přijímat veškerá příslušná opatření, včetně opatření legislativních, ke změně nebo zrušení existujících zákonů, předpisů, obyčejů nebo praktik, které představují diskriminaci žen;
- g) zrušit všechna národní trestní ustanovení, jež diskriminují ženy.

Čl. 3

Státy, smluvní strany, budou ve všech oblastech, zvláště v politické, sociální, hospodářské a kulturní oblasti, přijímat veškerá příslušná opatření, včetně opatření legislativních, k zajištění plného rozvoje a povznesení žen, s cílem zaručit jim uplatňování a využívání lidských práv a základních svobod na základě rovnoprávnosti s muži.

Čl. 4

1. Přijmou-li státy, smluvní strany, dočasná zvláštní opatření, zaměřená na faktické urychlení zrovnoprávnění žen a mužů, nebude to považováno za diskriminaci, jak je definována v této úmluvě; v žádném případě však tato opatření nesmí ve svém důsledku vést k zachování nerovnoprávných nebo oddělených měřítek; od těchto opatření bude ustoupeno, až budou dosaženy cíle zrovnoprávnění v oblasti možností a zacházení.

2. Přijmou-li státy, smluvní strany, zvláštní opatření, včetně opatření obsažených v této úmluvě, zaměřená na ochranu mateřství, nebude to považováno za diskriminaci.

Čl. 5

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření:

a) ke změně společenských a kulturních zvyklostí pokud jde o chování mužů a žen s cílem dosáhnout odstranění předsudků a zvyků a všech jiných praktik založených na myšlence podřazenosti nebo nadřazenosti některého z pohlaví nebo na stereotypních úlohách mužů a žen;

b) k zabezpečení toho, aby rodinná výchova zahrnovala řádné pochopení mateřství jako společenské funkce a uznání společné odpovědnosti mužů a žen za výchovu a rozvoj jejich dětí, přičemž se rozumí, že zájem dětí se ve všech případech staví na první místo.

Čl. 6

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření, včetně opatření legislativních, k potlačení všech forem obchodu se ženami a vykořisťování prostituce žen.

ČÁST II

Čl. 7

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v politickém a veřejném životě země a zejména zajistí, na rovnoprávném základě s muži, právo:

- a) hlasovat ve všech volbách a veřejných referendech a právo na zvolení do všech veřejně volených orgánů;
- b) účastnit se na tvorbě a provádění státní politiky a zastávat veřejné úřady a vykonávat všechny veřejné funkce na všech úrovních řízení státu;
- c) účasti v nevládních organizacích a sdruženích zapojených do veřejného a politického života země.

Čl. 8

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k zajištění toho, aby ženy, na rovnoprávném základě s muži a bez jakékoli diskriminace, měly příležitost zastupovat své vlády na mezinárodní úrovni a účastnit se práce mezinárodních organizací.

Čl. 9

1. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám rovná práva s muži nabývat, měnit nebo ponechávat si svou státní příslušnost. Zejména zajistí, že ani manželství s cizincem, ani změna státní příslušnosti manžela během manželství nezmění automaticky státní příslušnost manželky, neučiní ji osobou bez státní příslušnosti a ani ji nepřinutí přijmout státní příslušnost manžela.

2. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám stejná práva s muži, pokud jde o státní příslušnost jejich dětí.

ČÁST III

Čl. 10

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen, aby jim byla zajištěna stejná práva s muži v oblasti vzdělání a zejména, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, opatření sloužící k zajištění:

- a) stejných podmínek pro volbu zaměstnání a povolání, pro přístup ke studiu a pro získání absolventských vysvědčení, dosažení diplomů ve vzdělávacích zařízeních všech kategorií ve venkovských i městských oblastech; tato rovnoprávnost bude zajištěna v předškolním, všeobecném, technickém, odborném a vyšším technickém vzdělání, jakož i ve všech typech odborného výcviku;
- b) přístupu ke stejným osnovám, stejným zkouškám, učitelskému sboru s kvalifikací stejné úrovně a školním objektům a vybavení stejné kvality;
- c) odstranění všech stereotypních koncepcí úlohy mužů a žen na všech úrovních a ve všech formách vzdělávání prosazováním koedukace a jiných forem vzdělávání, jež pomohou

k dosažení tohoto cíle, a zejména revizí učebnic a školních programů a přizpůsobením vyučovacích metod;

- d) stejných příležitostí pro využívání stipendií a jiných příspěvků na studia;
- e) stejných příležitostí pro přístup k programům dalšího vzdělávání, včetně programů pro dospělé a vzdělávacích programů, zejména programů zaměřených na snížení existujícího rozdílu ve vzdělání mezi muži a ženami v co možná nejkratší době;
- f) snížení počtu žen, které nedokončí studia a organizování programů pro dívky a ženy, které opustily školu předčasně;
- g) stejných příležitostí pro aktivní účast ve sportu a tělesné výchově;
- h) přístupu ke zvláštním vzdělávacím informacím, jež pomáhají zajistit zdraví a blaho rodiny včetně informací a rad pokud jde o plánování rodiny.

Čl. 11

1. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v zaměstnání s cílem zajistit, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, stejná práva, zejména:

- a) práva na práci jakožto nezcizitelného práva všech lidských bytostí;
- b) práva na stejné příležitosti v zaměstnání, včetně používání stejných kritérií výběru v zaměstnání;
- c) práva svobodné volby povolání a zaměstnání, práva na postup, zajištění místa a na všechny výhody a podmínky zaměstnání a práva na získání odborného zaškolení a přeškolení včetně vyučení, specializační přípravy a doškolování;
- d) práva na stejnou odměnu, včetně výhod, a na stejné zacházení pokud jde o práci stejné hodnoty, jakož i rovnoprávnost při hodnocení kvality práce;
- e) práva na sociální zabezpečení, zejména v případech důchodu, nezaměstnanosti, nemoci, invalidity a stáří a jiné neschopnosti pracovat, jakož i práva na placenou dovolenou;
- f) práva na ochranu zdraví a na bezpečné pracovní podmínky včetně ochrany poslání ženy jako matky;

2. Za účelem zabránění diskriminace žen z důvodů manželství nebo mateřství a zajištění jejich reálného práva na práci přijmou státy, smluvní strany, veškerá příslušná opatření:

- a) k zákazu, pod hrozbou uvalení sankcí, propouštění z důvodů těhotenství nebo mateřské dovolené a diskriminace při propouštění z důvodů manželského stavu;
- b) k zavedení mateřské dovolené s platem nebo se srovnatelnými sociálními výhodami bez ztráty dřívějšího zaměstnání, služebního postavení nebo sociálních příspěvků;
- c) k prosazení poskytování nezbytných doplňkových sociálních služeb, umožňujících rodičům spojovat rodinné povinnosti s pracovními povinnostmi a účastí na veřejném životě, zejména podporováním zřizování a rozvoje sítě zařízení péče o děti;
- d) k poskytování zvláštní ochrany těhotným ženám v druzích práce, jež se ukázaly být pro ně škodlivé.

3. Právní předpisy upravující poskytování ochrany ve věcech uvedených v tomto článku, budou pravidelně přehodnocovány ve světle vědeckých a technických znalostí a dle potřeby budou revidovány, rušeny nebo rozšiřovány.

Čl. 12

1. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v oblasti péče o zdraví s cílem zajistit na základě rovnoprávnosti mužů a žen přístup

ke zdravotnickým službám, včetně těch, jež se vztahují na plánování rodiny.
2. Bez újmy ustanovení odstavce 1, zajistí státy, smluvní strany, ženám příslušné služby v souvislosti s těhotenstvím, šestinedělním a poporodním obdobím, přičemž dle potřeby budou tyto služby bezplatné a rovněž zajistí odpovídající výživu během těhotenství a kojení.

Čl. 13

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v ostatních oblastech hospodářského a společenského života s cílem zajistit, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, stejná práva, zejména:

- a) právo na rodinné přídavky;
- b) právo na bankovní půjčky, hypotéky a jiné formy finančního úvěru;
- c) právo na rekreaci, sport a účast ve všech formách kulturního života.

Čl. 14

1. Státy, smluvní strany, vezmou v úvahu zvláštní problémy, před kterými stojí venkovské ženy, a významnou úlohu, kterou hrají v hospodářském životě a zachování jejich rodin, včetně jejich práce v nevýdělečných sektorech hospodářství, a přijmou veškerá příslušná opatření k zajištění provádění ustanovení této úmluvy na ženy ve venkovských oblastech.

2. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen ve venkovských oblastech s cílem zajistit jim, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, účast na rozvoji venkova a na prospěchu z něj a zejména těmto ženám zajistí právo:

- a) účasti na vypracování a provádění plánování rozvoje na všech úrovních;
- b) na přístup k přiměřeným zařízením péče o zdraví, včetně informací, poradenství a služeb v oblasti plánování rodiny;
- c) mít přímý prospěch z programů sociálního zabezpečení;
- d) získávat všechny druhy školení a vzdělání, formálního i neformálního, včetně vzdělávacích programů, jakož i využívat veškeré komunální a další služby, mezi jiným za účelem zvýšení jejich technické kvalifikace;
- e) organizovat svépomocné skupiny a družstva s cílem získat stejný přístup k hospodářským příležitostem prostřednictvím zaměstnání nebo nezávislých povolání;
- f) účasti ve všech druzích společenské činnosti;
- g) mít přístup k zemědělským úvěrům a půjčkám, tržním zařízením, vhodné technice a na stejné zacházení při pozemkových a agrárních reformách, jakož i v programech osídlování země;
- h) mít přiměřené životní podmínky, zejména pokud jde o bydlení, sanitární zařízení, dodávky elektřiny a vody, dopravu a spoje.

ČÁST IV

Čl. 15

1. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám rovnost s muži před zákonem.

2. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám v občanskoprávních záležitostech právní způsobilost, která je totožná se způsobilostí mužů, a stejné možnosti pro uplatnění této

způsobilosti. Zejména poskytnou ženám stejná práva uzavírat smlouvy a spravovat majetek a budou vůči nim postupovat stejně ve všech stádiích soudního řízení.

3. Státy, smluvní strany, souhlasí s tím, aby veškeré smlouvy a všechny jiné soukromé dokumenty jakéhokoli druhu, jejichž právní účinek je namířen na omezení právní způsobilosti žen, byly považovány za nicotné a neplatné.

4. Státy, smluvní strany, poskytnou mužům a ženám stejná práva, pokud jde o zákony vztahující se na pohyb osob a svobodu zvolit si místo pobytu a bydliště.

Čl. 16

1. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen ve všech věcech týkajících se manželství a rodinných vztahů a zejména zajistí, na základě rovnoprávnosti mužů a žen:

a) stejné právo na vstup do manželství;

b) stejné právo svobodně si vybrat manžela a vstoupit do manželství pouze se svobodným a úplným souhlasem;

c) stejná práva a povinnosti po dobu trvání manželství a při jeho zániku;

d) stejná rodičovská práva a povinnosti bez ohledu na jejich manželský stav, ve věcech týkajících se jejich dětí. Ve všech případech musí být zájmy dětí prvořadé;

e) stejná práva rozhodnout se svobodně a odpovědně o počtu a době narození jejich dětí a mít přístup k informacím, vzdělání a prostředkům, které jim umožní uplatňovat tato práva;

f) stejná práva a povinnosti pokud jde o poručnictví, svěření, opatrovnictví a adopci dětí, nebo o obdobné instituce, existující v národních zákonodárstvích. Ve všech případech musí být zájmy dětí prvořadé;

g) stejná osobní práva manželů, včetně práva zvolit si rodinné jméno, povolání nebo zaměstnání;

h) stejná práva pro oba manžely pokud jde o vlastnictví, nabytí, řízení správu, užívání a disponování s majetkem, bezplatně či za protihodnotu.

2. Zasnoubení a manželství dětí nemají právní účinek a budou přijata veškerá nezbytná opatření, včetně legislativních, k tomu, aby byl stanoven minimální věk pro uzavření manželství a aby registrace manželství v úřední matrice byla učiněna povinnou.

ČÁST V

Čl. 17

1. Za účelem posouzení pokroku, jehož bylo dosaženo při plnění této úmluvy, bude ustaven Výbor pro odstranění diskriminace žen (nadále uváděný jako Výbor), který se bude sestávat v době vstupu úmluvy v platnost z 18 a po její ratifikaci nebo přístupu k ní třicátým pátým státem, smluvní stranou, z 23 odborníků/nic vysoké morální úrovně a schopností v oblasti, jíž se tato úmluva týká. Tito odborníci/ce budou zvoleni státy, smluvními stranami, z řad jejich občanů/nek, přičemž se přihlédně ke spravedlivému geografickému rozdělení a zastoupení různých forem civilizace a hlavních právních systémů a budou působit jako soukromé osoby.

2. Členové/ky Výboru budou zvoleni tajným hlasováním ze seznamu osob jmenovaných státy, smluvními stranami. Každý stát, smluvní strana, může jmenovat jednu osobu z řad svých občanů/nek.

3. První volby se uskuteční šest měsíců od data vstupu této úmluvy v platnost. Nejméně tři měsíce před datem každých voleb zašle generální tajemník/ce Organizace spojených národů dopis státům, smluvním stranám, ve kterém je vyzve, aby do dvou měsíců předložily své kandidáty/ky. Generální tajemník/ce připraví abecedně řazený seznam všech takto jmenovaných osob s uvedením států, smluvních stran, jež je jmenovaly, a předloží jej státům, smluvním stranám.

4. Volby členů/nek Výboru se budou konat na schůzi států, smluvních stran, svolané generálním tajemníkem/nicí do sídla Organizace spojených národů. Na schůzi, jejíž kvórum budou tvořit dvě třetiny států, smluvních stran, osobami zvolenými do Výboru budou ti kandidáti/ky kteří získají největší počet hlasů a současně absolutní většinu hlasů přítomných a hlasujících zástupců/kyň států, smluvních stran.

5. Členové/ky Výboru budou zvoleni na dobu čtyř roků. Avšak funkční období devíti členů/nek, kteří byli zvoleni v prvních volbách, vyprší po dvou letech; jména těchto devíti členů/nek budou vybrána losem předsedou Výboru okamžitě po prvních volbách.

6. Volby pěti dodatečných členů/nek Výboru se budou konat v souladu s ustanoveními odstavců 2, 3 a 4 tohoto článku po třicáté páté ratifikaci nebo přístupu. Funkční období dvou z dodatečných členů/nek zvolených při této příležitosti vyprší po dvou letech. Jména těchto dvou členů/nek budou vybrána losem předsedou Výboru.

7. V případě uvolnění místa jmenuje stát, smluvní strana, jehož odborník/ce přestal pracovat jako člen/ka Výboru, dalšího odborníka/ci z řad svých občanů/nek, přičemž toto jmenování bude podléhat schválení Výboru.

8. Členové/ky Výboru budou, se souhlasem Valného shromáždění, placeni ze zdrojů Organizace spojených národů ve lhůtách a za podmínek stanovených Valným shromážděním s přihlédnutím k významu povinností Výboru.

9. Generální tajemník/ce Organizace spojených národů poskytne nezbytný personál a zařízení pro účinné uskutečňování funkcí Výboru podle této úmluvy.

Čl. 18

1. Státy, smluvní strany, se zavazují, že předloží generálnímu tajemníkovi/nici Organizace spojených národů k projednání Výborem zprávu o legislativních, soudních, administrativních nebo jiných opatřeních, jež přijaly za účelem uvedení ustanovení úmluvy v život, a o pokroku, jenž byl v tomto směru dosažen:

- a) do jednoho roku po vstupu v platnost pro příslušný stát;
- b) poté alespoň každé čtyři roky a dále kdykoli o to Výbor požádá.

2. Zprávy mohou informovat o okolnostech a obtížích, jež mají vliv na stupeň plnění závazků podle této úmluvy.

Čl. 19

1. Výbor přijme svůj vlastní jednací řád.
2. Výbor zvolí své funkcionáře na dobu dvou let.

Čl. 20

1. Výbor se bude obvykle scházet na dobu nejdéle dvou týdnů ročně za účelem projednání zpráv předložených v souladu s článkem 18 této úmluvy.

2. Schůze Výboru se budou obvykle konat v sídle Organizace spojených národů, případně v jiném vhodném místě, jež určí Výbor.

Čl. 21

1. Výbor bude prostřednictvím Hospodářské a sociální rady podávat každý rok zprávu Valnému shromáždění o své činnosti a může předkládat návrhy a všeobecná doporučení založená na prostudování zpráv a informací zaslaných státy, smluvními stranami. Takové návrhy a všeobecná doporučení budou zahrnuta do zprávy Výboru spolu s případnými komentáři států, smluvních stran.

2. Generální tajemník/ce bude předávat Komisi pro postavení žen zprávy Výboru k informaci.

Čl. 22

Odborné organizace mají právo být zastoupeny při projednávání plnění těch ustanovení této úmluvy, jež spadají do sféry jejich činnosti. Výbor může vyzvat odborné organizace, aby předložily zprávu o plnění úmluvy v oblastech, jež spadají do sféry jejich činnosti.

ČÁST VI

Čl. 23

Nic z této úmluvy nebude na újmu ustanovení, jež mohou ještě lépe vést k dosažení rovnoprávnosti mezi muži a ženami, jež mohou být obsažena:

- a) v zákonodárství státu, smluvní strany; nebo
- b) v jakékoli jiné mezinárodní úmluvě, smlouvě nebo dohodě, jež je pro tento stát platná.

Čl. 24

Státy, smluvní strany, se zavazují, že přijmou na národní úrovni veškerá nezbytná opatření zaměřená na dosažení plného uskutečnění práv stanovených touto úmluvou.

Čl. 25

1. Tato úmluva bude otevřena k podpisu všemi státy.
2. Depozitářem této úmluvy je generální tajemník/ce Organizace spojených národů.
3. Tato úmluva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny budou uloženy u generálního tajemníka/ce Organizace spojených národů.
4. Tato úmluva bude otevřena k přístupu všem státům. Přístup se uskuteční uložením listiny o přístupu u generálního tajemníka/ce Organizace spojených národů.

Čl. 26

1. Žádost o revizi této úmluvy může být vznesena kdykoli kterýmkoli státem, smluvní stranou, písemnou notifikací zaslanou generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

2. O případných krocích, jež budou učiněny, pokud jde o takovou žádost, rozhodne Valné shromáždění Organizace spojených národů.

Čl. 27

1. Tato úmluva vstoupí v platnost třicátý den po datu uložení dvacáté listiny o ratifikaci nebo přístupu u generálního tajemníka/ce Organizace spojených národů.

2. Pro každý stát, který ratifikuje tuto úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení dvacáté listiny o ratifikaci nebo přístupu, vstoupí tato úmluva v platnost třicátý den po datu uložení jeho listiny o ratifikaci nebo přístupu.

Čl. 28

1. Generální tajemník/ce Organizace spojených národů bude přijímat a rozesílat všem státům text výhrad, jež státy učinily při ratifikaci nebo při přístupu.

2. Výhrada, jež není slučitelná s předmětem a účelem této úmluvy je nepřípustná.

3. Výhrady mohou být odvolány kdykoli nótou, zaslanou generálnímu tajemníkovi/nici Organizace spojených národů, který o tom bude informovat všechny státy. Tyto nóty nabudou účinnosti dnem jejich přijetí.

Čl. 29

1. Jakýkoli spor mezi dvěma či více státy, smluvními stranami, pokud jde o výklad nebo provádění této úmluvy, který nebude vyřešen jednáním, bude na žádost jednoho z nich předán arbitráži. Jestliže se strany do šesti měsíců ode dne žádosti o arbitráž nedohodnou o organizaci arbitráže, může kterákoli ze stran tento spor předat Mezinárodnímu soudnímu dvoru na základě žádosti podané v souladu se Statutem soudního dvora.

2. Každý stát, smluvní strana, může při podpisu nebo při ratifikaci této úmluvy nebo při přístupu k ní prohlásit, že se necítí být vázán odstavcem 1 tohoto článku. Ostatní státy, smluvní strany, nebudou vázány odstavcem 1 tohoto článku ve vztahu ke kterémukoli státu, smluvní straně, který takovou výhradu učinil.

3. Kterýkoli stát, smluvní strana, který učinil výhradu v souladu s odstavcem 2 tohoto článku, může takovou výhradu kdykoli odvolat notifikací generálnímu tajemníkovi/nici Organizace spojených národů.

Čl. 30

Tato úmluva, jejíž znění v arabštině, čínštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině mají stejnou platnost, bude uložena u generálního tajemníka/nice Organizace spojených národů. Na důkaz čehož níže podepsaní, řádně k tomu oprávnění podepsali tuto úmluvu.

3. Závěrečná doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen

Následují závěrečná doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen adresované České republice a vydané v březnu 2016 po slyšení delegace ČR při obhajobě šesté periodické zprávy o plnění Úmluvy.

1. Výbor na svém 1385. a 1386. zasedání dne 23. února 2016 (viz CEDAW/C/SR.1385 a 1386) projednal šestou periodickou zprávu České republiky (CEDAW/C/CZE/6). Seznam problémů a otázek Výboru je obsažen v dokumentu CEDAW/C/CZE/Q/6, odpovědi České republiky pak v dokumentu CEDAW/C/CZE/Q/6/Add.1.

Úvod

2. Výbor oceňuje předložení šesté periodické zprávy smluvním státem. Výbor rovněž vyjadřuje uznání smluvnímu státu za jeho písemné odpovědi na seznam problémů a otázek, které před zasedáním vnesla pracovní skupina, a za ústní prezentaci delegace a další objasnění ústních otázek položených Výborem během dialogu.
3. Výbor vyjadřuje uznání smluvnímu státu za jeho delegaci vedenou ředitelkou Odboru lidských práv a ochrany menšin Andreou Baršovou a zahrnující také zástupce Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády České republiky, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Stálé mise České republiky při OSN a dalších mezinárodních organizacích v Ženevě.

Pozitivní aspekty

4. Výbor vítá pokrok dosažený na základě doporučení k páté periodické zprávě smluvního státu z roku 2010 (CEDAW/C/CZE/CO/5) při provádění legislativních reforem, včetně přijetí:
 - (a) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění zákona č. 167/2012 Sb.;
 - (b) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob.

5. Výbor vítá snahu smluvního státu o zlepšení jeho politického rámce zaměřeného na urychlení odstranění všech forem diskriminace žen a prosazování práv žen, včetně:
 - (a) znovuzavedení pozice ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu v roce 2014;
 - (b) přijetí strategie pro rovnost žen a mužů na léta 2014 – 2020.
6. Výbor vítá skutečnost, že od projednávání minulé zprávy smluvní stát ratifikoval nebo přijal následující mezinárodní listiny:
 - (a) Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, v roce 2013;
 - (b) Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, v roce 2013;
 - (c) Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi, který doplňuje Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, v roce 2014.

Hlavní oblasti zájmu a doporučení

Parlament

7. **Výbor zdůrazňuje zásadní úlohu zákonodárné moci při zajišťování plné implementace Úmluvy (viz prohlášení Výboru k jeho vztahu s poslanci přijaté na 45. zasedání v roce 2010). Výbor vyzývá parlament, aby v souladu se svým mandátem přijal nezbytná opatření k implementaci aktuálních závěrečných doporučení v období od tohoto okamžiku do příštího vykazovaného období stanoveného Úmluvou.**

Viditelnost Úmluvy a Opčního protokolu k ní

8. Výbor opakuje své obavy, že ustanovení Úmluvy jsou v řízeních před Ústavním soudem a obecnými soudy i nadále používána jen zřídka, což poukazuje na nedostatečné povědomí široké veřejnosti, samotných žen, i v rámci soudnictví o právech žen vyplývajících z Úmluvy a o postupech, které jsou jim k dispozici podle Opčního protokolu, o konceptu skutečné rovnosti žen a mužů a o všeobecných doporučeních Výboru.
9. Výbor opakuje své předchozí doporučení (viz CEDAW/C/CZE/CO/5, odst. 13), aby smluvní stát zajistil, že se Úmluva a Opční protokol k ní, stejně

jako obecná doporučení Výboru, stanou nedílnou součástí právního vzdělání a odborné přípravy soudců/soudkyň, právníků/právníček a státních zástupců/kyň s cílem umožnit jim aplikovat ustanovení Úmluvy přímo a vykládat vnitrostátní právní předpisy podle Úmluvy. Rovněž opakuje svůj požadavek, aby smluvní stát zvýšil povědomí žen o jejich právech vyplývajících z Úmluvy a oznamovacích a vyšetřovacích postupech stanovených Opčním protokolem.

Přístup ke spravedlnosti

10. Výbor opakuje své předchozí znepokojení nad nízkým počtem žalob ve věci diskriminace z důvodu pohlaví i nad skutečností, že ženy často dávají přednost mimosoudnímu řešení sporu, mimo jiné kvůli finančním nákladům na soudní spory a obtížnosti dokazování diskriminace na základě pohlaví.
11. **Výbor doporučuje, aby smluvní stát urychleně zavedl komplexní systém bezplatné právní pomoci ženám bez dostatečných prostředků na úhradu právní pomoci v řízeních týkajících se diskriminace, a to vzhledem k obecnému doporučení Výboru č. 33 (2015) o přístupu žen ke spravedlnosti. Výbor rovněž doporučuje, aby smluvní stát zvážil legislativní reformu s cílem umožnit *actio popularis*, a to i v případech diskriminace na základě pohlaví. Výbor opakuje své předchozí doporučení, aby smluvní stát poskytoval soudcům/kyním, právníkům/ničkám, inspektorům/kám práce, nevládním organizacím a zaměstnavatelům/telkám systematické školení o aplikaci právních předpisů zakazujících diskriminaci na základě pohlaví v souladu se svými závazky vyplývajících z Úmluvy, včetně antidiskriminačního zákona, zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti.**

Národní aparát pro podporu práv žen

12. Výbor je znepokojen skutečností, že časté změny v hierarchii a mandátech národního aparátu smluvního státu strany na podporu žen mají za následek nestabilitu a oslabení kapacity pro implementaci Úmluvy. Výbor je i nadále znepokojen nedostatečnými lidskými a finančními zdroji Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády České republiky, kdy výrazný podíl finančních prostředků pochází z Evropského sociálního fondu a z Norských fondů namísto prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu smluvní strany.

- 13. Výbor připomíná své obecné doporučení č. 6 (1988) ohledně účinného národního aparátu a propagace a směrnici uvedenou v Pekingské akční platformě, zejména co se týče podmínek nezbytných pro účinné fungování národních mechanismů, a vyzývá proto smluvní stát, aby stanovil jasný, stabilní a udržitelný rámec pro efektivní fungování národního aparátu pro zlepšení postavení žen. Tento rámec by měl obsahovat jasný mandát a hierarchii, nezbytné pravomoci, odpovídající lidské i finanční zdroje a kapacitu pro sledování a vyhodnocování činnosti spadající pod Oddělení rovnosti žen a mužů. Smluvní stát by měl rovněž vyčlenit finanční prostředky ze státního rozpočtu určené na fungování tohoto národního aparátu.**

Dočasná zvláštní opatření

- 14. Výbor konstatuje, že zákon proti diskriminaci (2009) nepokrývá explicitně politickou účast a že akční plán pro uplatňování nedávno přijaté strategie pro rovnost žen a mužů na léta 2014 – 2020 ("Strategie +1") je v současnosti v procesu vývoje. Výbor s politováním konstatuje, že smluvní stát nepřijal návrh zákona o dočasných zvláštních opatřeních vyžadující minimální kvóty pro zastoupení žen na kandidátních listinách politických stran. Výbor je znepokojen nedostatkem konkrétních cílů a časových rámců pro realizaci Strategie +1, které by urychlily dosažení skutečné rovnosti žen, včetně žen romských, v politickém a veřejném životě, a to zejména v zákonodárných sborech, veřejných a soukromých firmách, vládě a veřejné správě, zejména ve vyšších funkcích.**
- 15. Výbor opakuje své doporučení, aby smluvní stát posílil využívání dočasných zvláštních opatření v souladu s článkem 4 odstavcem 1 Úmluvy a obecným doporučením Výboru č. 25 (2004) ve všech oblastech Úmluvy, v nichž jsou ženy nedostatečně zastoupeny nebo znevýhodněny. Výbor doporučuje, aby smluvní stát stanovil konkrétních cíle a časové rámce pro realizaci Strategie +1 pro rovnost žen a mužů a zvažil novelizaci zákona proti diskriminaci a dalších příslušných právních předpisů tak, aby zahrnovaly dočasná zvláštní opatření s cílem urychlit dosažení skutečné rovnosti žen a mužů v politickém a veřejném životě. Výbor rovněž doporučuje, aby smluvní stát zvýšil informovanost mezi poslanci/kyněmi, vládními úředníky/nicemi, zaměstnavateli/telkami a širokou veřejností o nezbytnosti a časově omezené povaze dočasných zvláštních opatření.**

Stereotypy a diskriminační praktiky

- 16.** Výbor považuje za pozitivní zákon č. 40/1995 Sb. zakazující sexistické a diskriminační reklamy, nicméně sleduje se znepokojením nedostatek praktického prosazování zákona a nedostatečnou schopnost dozorových orgánů, včetně krajských živnostenských úřadů, okamžitě identifikovat a odstraňovat sexistické reklamy. Výbor je i nadále znepokojen přetrváváním patriarchálních postojů a diskriminačních stereotypů ohledně rolí a povinností žen a mužů v rodině a ve společnosti, což se odráží v nízké míře otců na rodičovské dovolené a ve vysokém počtu žen zaměstnaných na částečný úvazek či v režimu s pružnou pracovní dobou, což omezuje jejich kariérní růst a důchodové dávky.
- 17. Výbor opakuje své doporučení, aby smluvní stát zintenzívnil úsilí řešit přetrvávající a hluboce zakořeněné genderové stereotypy, které udržují diskriminaci žen. Doporučuje, aby smluvní stát přijal legislativní rámec pro zajištění rychlých, účinných a soudržných opatření proti sexistické nebo diskriminační reklamě a mediálním výstupům. Výbor rovněž doporučuje, aby smluvní stát prováděl cílené zvyšování povědomí a vzdělávání žen i mužů, včetně zaměstnavatelů/telek, na podporu rovného sdílení domácích a rodinných povinností ženami a muži. Tato opatření by měla zahrnovat podporu využívání otcovské dovolené a pružné pracovní doby u mužů.**

Násilí vůči ženám

- 18.** Výbor bere na vědomí kroky, které smluvní stát učinil směrem k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva). Zůstává však nadále znepokojen rizikem dalšího zpoždění v procesu ratifikace. Výbor je dále znepokojen:
- (a) zprávami, že programy budování kapacit zaměřených na boj proti násilí na základě pohlaví, včetně domácího násilí, určené pro policii a pro odborníky/ce pracující s oběťmi takového násilí, neodrážejí genderovou citlivost;
 - (b) nedostatečným financováním systému služeb pro oběti;
 - (c) silnou závislostí těchto služeb na regionálním spolufinancování, což má negativní dopad na jejich dlouhodobou stabilitu a udržitelnost.

19. Výbor opakuje své doporučení, aby smluvní stát přijal opatření pro urychlení procesu ratifikace Istanbulske úmluvy. V souladu se svým doporučením č. 19 (1992) o násilí vůči ženám Výbor vyzývá smluvní stát, aby zintenzívil své úsilí v oblasti prevence a stíhání činů domácího a sexuálního násilí a pomoci ženám, které se stávají oběťmi takového násilí. V tomto ohledu by smluvní stát měl:

(a) provádět pravidelné a systematické vzdělávání policie, bezpečnostních složek a soudců/kyň s cílem zajistit, že budou plnit své funkce s genderovou citlivostí;

(b) zajistit transparentní hodnocení programů budování kapacit zaměřených na boj proti násilí založeném na pohlaví, včetně domácího násilí, tak, aby byly plně v souladu s Úmluvou;

(c) zvýšit dlouhodobě udržitelným způsobem množství lidských, technických a finančních zdrojů pro poskytování odborných služeb obětem násilí založeného na pohlaví;

(d) zajistit, aby zdroje pro poskytování služeb na podporu obětí byly přidělovány v adekvátní a udržitelné míře a postupně financovat tyto služby ze státního rozpočtu smluvního státu namísto externích zdrojů financování.

Obchodování s lidmi a zneužívání prostituce

20. Výbor považuje za pozitivní skutečnost, že smluvní stát zahájil projednávání návrhu zákona o regulaci prostituce, ale vnímá obavami:

(a) nízký počet stíhání a odsouzení pachatelů/telek trestného činu obchodování se ženami a dívkami;

(b) náchylnost Romů a žen a dívek z řad migrantek stát se oběťmi obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a nucené práce;

(c) nedostatečnost dlouhodobé podpory obětem nucené prostituce a nedostatek výstupních programů pro ženy, které chtějí zanechat prostituce;

(d) absence konkrétních opatření pro implementaci usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o pohlavním vykořisťování a prostituci a jejich dopadu na rovnost žen a mužů.

21. Výbor vyzývá smluvní stát, aby bojoval proti obchodování s ženami a dívkami, a to i na regionální úrovni a ve spolupráci se sousedními státy. V tomto ohledu by smluvní stát měl:

- (a) **zajistit, aby pachatelé/ky trestných činů souvisejících s obchodováním s ženami a dívkami, zejména za účelem nucené prostituce a nucené práce, byli stíháni a adekvátně trestáni; sbírat statistické údaje o obětech obchodování s lidmi v členění podle pohlaví, věku, národnosti a země původu; a vyhodnotit účinnost programů a strategií, které byly zavedeny;**
- (b) **přijmout preventivní opatření zaměřené konkrétně na Romy/ky a ženy a dívky z řad migrantek a poskytovat bezplatnou právní pomoc obětem obchodování s lidmi;**
- (c) **vyčlenit dostatečné lidské, technické a finanční zdroje, aby bylo zajištěno poskytování odpovídající zdravotní, psychosociální a právní podpory a rehabilitačních a reintegračních programů pro ženy, které chtějí zanechat prostituce, a rozšířit tato opatření i na oběti nucené prostituce;**
- (d) **rozvítet politiku v souladu s usnesením Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o pohlavním vykořisťování a prostituci a jejich dopadu na rovnost žen a mužů.**

Účast na politickém a veřejném životě

- 22.** Výbor shledává vysokou míru zastoupení žen v soudnictví smluvního státu, ale je znepokojen tím, že:
- (a) v roce 2015 parlament smluvního státu odmítl návrh na změnu volebního zákona, který by zavedl systém „zipu“ pro zajištění toho, aby v každé trojici politických kandidátů byla nejméně jedna ženská kandidátka, spolu s navrhovanými sankcemi za jeho nedodržení;
 - (b) ženy, zejména romské, i nadále nejsou významně zastoupeny na všech úrovních rozhodovacího procesu, jako například v obou komorách parlamentu, v krajských a místních samosprávách, ve vládě, a to zejména na úrovni ministrů a jejich náměstků, ve funkcích starostů, velvyslanců a ve vedoucích pozicích v diplomatických službách, jakož i ve vedoucích pozicích ve firmách vlastněných nebo ovládaných smluvního státu.
- 23.** **Výbor opakuje své předchozí doporučení (viz CEDAW/C/CZE/CO/5, odst. 27), aby smluvní stát přijal účinná opatření, včetně dočasných zvláštních opatření, v souladu s článkem 4 odstavcem 1 Úmluvy a obecným doporučením Výboru č. 25. V tomto ohledu by smluvní stát měl:**
- (a) **novelizovat svůj volební zákon zavedením systému „zipu“ pro volební kandidáty/ky;**

(b) **vytvořit konkrétní cíle a časové rámce pro zvýšení zastoupení žen, zejména romských žen, v zákonodárných sborech, ve vládě a veřejné správě, zejména ve vyšších funkcích, a zahrnout tato zvláštní opatření do vnitřních pravidel a předpisů každého vládního resortu;**

(c) **poskytovat pobídky pro osoby s rozhodovací pravomocí, které plní tato opatření či kvóty, a zároveň přiměřené sankce pro ty, kteří je neplní;**

(d) **zavést transparentní a nezávislý systém pro sledování a hlášení míry zastoupení žen v politickém a veřejném životě.**

Vzdělání

24. Výbor vítá přijetí strategie romské integrace v roce 2015, která má pomoci zaručit romským dívkám a chlapcům rovný přístup ke vzdělání. Výbor však zároveň bere na vědomí prohlášení smluvního státu během dialogu o tom, že vzdělávací systém byl deregulován a decentralizován, následkem čehož má smluvní stát omezené možnosti zasahovat do struktury a osnovy svého vzdělávacího sektoru. V této souvislosti Výbor opakuje své dřívější obavy, že ženy a dívky jsou i nadále nedostatečně zastoupeny na technických školách, ve vědecké výzkumné práci a v akademických institucích, a to zejména na vyšších pozicích. Zároveň konstatuje, že Ministerstvo školství vydalo pokyny pro vydavatele učebnic o tom, jak do nich zahrnout genderový aspekt, avšak neexistuje soudržný nebo komplexní systém kontrol pro zajištění toho, aby vzdělávací osnovy dodržovaly zásady Úmluvy. Výbor je nadále znepokojen neúměrně vysokým počtem romských dívek, které nedokončí školní docházku nebo nejsou schopny docházet do školy, a to zejména v sociálně vyloučených oblastech.

25. **Výbor doporučuje, aby smluvní stát přijal legislativu pro zajištění komplexního a soudržného rámce, který by zaručil, že struktura, vedení a osnovy vzdělávacího sektoru budou v souladu s lidskými právy, včetně práv žen. V tomto ohledu by měla být udělena priorita podporování možnosti dívek zvolit si netradiční kariéru na technických školách a ve vědeckém výzkumu a přijímání žen na vedoucí pozice v akademických institucích. Výbor rovněž doporučuje, aby smluvní stát dále zintenzívnil své úsilí o snížení míry předčasného ukončování školní docházky a absencí romských dívek, vzdělával učitele/ky v oblasti boje proti přetrvávajícím předsudkům a negativním genderovým stereotypům ve vztahu k Romům/kám a rozvíjel politiku podpory rovnosti pohlaví v oblasti vzdělávání.**

Zaměstnanost

- 26.** Výbor je znepokojen pomalým pokrokem v průběhu vykazovaného období. Bere na vědomí zmenšení velkého rozdílu v platovém ohodnocení žen a mužů smluvní strany, ale je i nadále znepokojen:
- (a) nízkou mírou zaměstnanosti žen, horizontální i vertikální segregací na trhu práce, koncentrací žen v profesích, ve kterých tradičně převládají ženy, a v neformálním sektoru, a jejich nedostatečným zastoupením v manažerských a rozhodovacích pozicích;
 - (b) trvajícím platovým rozdílem mezi muži a ženami ve výši přibližně 21 procent;
 - (c) omezenou kapacitou centrální a krajských inspektorátů práce v boji proti diskriminaci na základě pohlaví, a to zejména vůči ženám čelícím vícenásobné diskriminaci, jako jsou například romské ženy a ženy z řad uprchlic a migrantek, a to navzdory nedávnému ustanovení 16 inspektorů práce;
 - (d) skutečností, že i přes nedávné zvýšení zůstává minimální mzda nízká a v případě osamělých matek s dětmi je pod hranicí chudoby.
- 27. Výbor doporučuje, aby smluvní stát posílil svá opatření pro zajištění skutečné rovnosti žen a mužů na trhu práce. Zejména doporučuje, aby smluvní stát:**
- (a) **přijal opatření k odstranění segregace na trhu práce a bojoval s podzaměstnaností žen, včetně zvyšování úsilí na podporu žen a dívek ve výběru netradiční vzdělávací a profesní volby a v možnosti profesního rozvoje, upřednostňování přechodu žen z částečného na plný úvazek a podporování zaměstnání žen na plný úvazek při současném zajištění dostatečně kvalitních zařízení péče o děti a podpoře rovného rozdělení rodinných a domácích povinností mezi ženami a muži; a podporoval využívání rodičovské dovolené ze strany mužů;**
 - (b) **pokračoval ve snižování rozdílu v platovém ohodnocení žen a mužů s cílem jeho odstranění, včetně urychlené realizace plánované online „platové kalkulačky“ založené na systému sběru dat, který pravidelně shromažďuje nezávisle ověřitelné, porovnatelné a transparentní údaje o pohlaví a platech; poskytl jasnou právní definici zásady stejné odměny za stejnou práci; a zajistil účinné mechanismy pro včasnou nápravu a odškodnění za porušení této zásady;**

(c) **dále posiloval inspektoráty práce tak, aby mohly bojovat proti diskriminačním praktikám, a dal jim větší pravomoci prosazovat přiměřené sankce proti pachatelům/kám těchto praktik;**

(d) **zvážil zvýšení minimální mzdy s cílem řešit její negativní dopad na feminizaci chudoby.**

Zdraví

28. Výbor lituje, že smluvní stát dosud plně neimplementoval jeho předchozí doporučení (CEDAW/C/CZE/CO/3, odst. 24 a CEDAW/C/CZE/CO/5, odst. 35), aby přijal právní rámec pro finanční odškodnění obětem sterilizací provedených pod nátlakem nebo bez souhlasu. Výběr se znepokojením konstatuje, že návrh zákona o zřízení mimosoudních mechanismů pro řešení tohoto problému byl v parlamentu zamítnut. Výbor opakuje své obavy, že většina žalob obětí žádajících náhradu škody byla zamítnuta z důvodu výkladu soudů, že tyto nároky podléhají promlčení po třech letech od provedení zákroku, a nikoli od chvíle zjištění skutečného významu a všech důsledků sterilizace provedené pod nátlakem.

29. V souladu se svými předchozími závěrečnými doporučeními (CEDAW/C/CZE/CO/3, odst. 24 a CEDAW/C/CZE/CO/5, odst. 35), obecnými doporučeními č. 19 a č. 24 (1999) k článku 12 (ženy a zdraví), jakož i s doporučením závěrečného stanoviska veřejného ochránce práv ze dne 23. prosince 2005 ve věci sterilizací prováděných v rozporu se zákonem a jeho návrhy opatření k nápravě, Výbor opakuje svou výzvu, aby smluvní stát:

(a) **přezkoumal tříletou promlčecí lhůtu pro vznesení nároků na náhradu škody v případech sterilizací provedených pod nátlakem nebo bez souhlasu s cílem tuto lhůtu prodloužit a přinejmenším zajistit, aby začínala běžet až od chvíle, kdy oběť zjistí skutečný význam nucené sterilizace a všechny důsledky, které pro ni z tohoto zákroku plynou, spíše než od okamžiku provedení zákroku;**

(b) **zavedl postup pro odškodnění ex gratia pro oběti sterilizací provedených pod nátlakem nebo bez souhlasu;**

(c) **poskytl všem obětem pomoc v získání přístupu k jejich zdravotnické dokumentaci;**

(d) **stíhal a adekvátně potrestal osoby, které nelegálně prováděly sterilizace pod nátlakem nebo bez souhlasu pacientek;**

(d) **ustanovil nezávislou komisi, která by provedla výzkum o plném rozsahu škod způsobených praxí nedobrovolné sterilizace, a podporoval vyhledávání všech potenciálních žadatelek o odškodnění.**

30. Výbor vítá nízkou prenatalní úmrtnost smluvního státu. Je však znepokojen pokračujícími zprávami o podmínkách porodů a porodnických službách smluvního státu, které popisují neoprávněné omezování volby žen v oblasti reprodukčního zdraví, včetně:

(a) zbytečného oddělování novorozeňat od matek bez zdravotních důvodů;

(b) nepřiměřeného omezování domácích porodů;

(c) častého používání zákroku nastřížení hráze bez zdravotního odůvodnění a v rozporu s preferencí matky;

(d) nepřiměřeného omezování využití porodních asistentek namísto lékařů/lékařek a gynekologů/gynekoložek v situacích, kdy jejich využití nepředstavuje zdravotní riziko.

31. Výbor opakuje své předchozí doporučení, aby smluvní stát urychlil přijetí zákona o právech pacientů/tek, včetně reprodukčních práv žen. V tomto ohledu by smluvní stát měl:

(a) **přijmout jasné pokyny k zajištění toho, aby k oddělování novorozeňat od matek docházelo pouze v souladu s požadavkem lékařské nezbytnosti;**

(b) **zavést takový systém prenatalní péče, který umožní efektivní posouzení vhodnosti domácího porodu a jeho využití ve vhodných případech;**

(c) **vzhledem k přijetí zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, zajistit jeho efektivní provádění v souladu s Úmluvou, včetně přijetí a prosazování protokolu normální porodnické péče, který zajistí dodržování práv pacientů/tek a zabrání zbytečným lékařským zákrokům, zajištění toho, aby všechny zákroky byly prováděny pouze se svobodným, předchozím a informovaným souhlasem ženy, monitorování kvality péče v porodnicích a poskytování povinného vzdělávání pro všechny zdravotnické pracovníky/nice v oblasti práv pacientů/tek a souvisejících etických norem; a nadále zvyšovat informovanost pacientů/tek o jejich právech, včetně šíření informací;**

(d) **přijmout opatření, včetně právních předpisů, aby se porod mimo nemocnici za asistence porodní asistentky stal pro ženy bezpečnou a cenově dostupnou možností.**

32. Výbor konstatuje se znepokojením, že ženy z řad migrantek ze zemí mimo Evropskou unii jsou vyloučeny z veřejného zdravotního pojištění.
33. **Výbor doporučuje, aby smluvní stát urychleně provedl nezbytné legislativní změny k zajištění toho, aby ženy a dívky z řad migrantek s bydlištěm ve smluvním státě měly stejný přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění jako jeho státní příslušníci/ce.**

Posílení ekonomického postavení žen

34. Výbor oceňuje smluvní stát za jeho úspěchy v boji proti chudobě a konstatuje, že je v tomto ohledu na jednom z předních míst mezi novými členskými státy Evropské unie. Výbor je však znepokojen skutečností, že zhruba 30 000 osob, zejména žen, postrádá důstojné bydlení. Výbor se obává, že domácnosti s jedním rodičem, zejména domácnosti vedené ženami, staršími ženami a romskými ženami, čelí neúměrně vysokému riziku chudoby. V této souvislosti je Výbor znepokojen tím, že sociální dávky, příspěvky, důchody a sociální bydlení poskytované ve smluvním státě jsou pro ochranu těchto žen před chudobou nedostatečné. Výbor se rovněž obává, že absence právního rámce, který by zajistil včasné placení výživného, situaci neúplných domácností vedených ženami zhoršuje.
35. **Výbor doporučuje, aby smluvní stát posílil svou politiku sociálního bydlení a rozvíjel genderově citlivé mechanismy financování a odborného vzdělávání přízpůsobeného ekonomickým oblastem, jako je zemědělství, cestovní ruch a obnovitelné zdroje energie. Výbor doporučuje, aby smluvní stát urychleně vyhodnotil svůj systém sociálních dávek, příspěvků, důchodů a sociálního bydlení s cílem zajistit, aby tato podpůrná opatření adekvátně poskytovala účinnou ochranu před chudobou. V tomto ohledu by smluvní stát měl provádět cílená opatření zaměřená na řešení hospodářských potřeb neúplných domácností vedených ženami, staršími ženami a romskými ženami. Výbor rovněž doporučuje, aby smluvní stát uvažoval o změně svého právního rámce a postupů týkajících se výživného, aby bylo zajištěno včasné placení přiměřených částek.**

Sociální vyloučení znevýhodněných skupin žen

- 36.** Výbor bere na vědomí zavedení dotačního programu podpory subjektům občanské společnosti zabývajícím se diskriminací žen, včetně znevýhodněných žen. Výbor nicméně opakuje své znepokojení nad přehlížením situace některých znevýhodněných skupin žen, zejména romských žen, žen z řad migrantek a žen se zdravotním postižením, kteří se potýkají s vícenásobnými formami diskriminace ve všech oblastech politického, hospodářského a společenského života, včetně účasti na rozhodování, ve vzdělávání, zaměstnání a zdravotní péči.
- 37. Výbor opakuje své doporučení, aby smluvní stát shromažďoval členěné údaje o situaci žen čelících vícenásobným formám diskriminace, ke kterým patří romské ženy, ženy z řad migrantek a ženy se zdravotním postižením; přijal účinná opatření k odstranění této diskriminace; stanovil konkrétní cíle, ukazatele, lhůty provádění, monitorovací mechanismy a sankce; a vyčlenil dostatečné prostředky k dosažení těchto opatření s cílem urychlit realizaci skutečné rovnosti těchto znevýhodněných skupin žen, zejména v oblasti politického a veřejného života, vzdělávání, zaměstnání a zdravotní péče.**

Ženy z řad žadatelek o azyl, uprchlic nebo neregulérních migrantek

- 38.** Výbor konstatuje s obavami, že opatření smluvního státu zaměřená na řešení nedávného nárůstu počtu uchazečů/ček o azyl, uprchlíků/lic a neregulérních migrantů/tek nejsou v souladu s mezinárodním humanitárním právem a mezinárodními lidskými právy. Výbor je znepokojen zejména tím, že mnoho žen z řad žadatelek o azyl, uprchlic nebo neregulérních přistěhovalkyň, včetně těhotných žen, kojících matek a matek s dětmi, je ve smluvním státě zbaveno svobody a drženo v imigrační vazbě.
- 39. Výbor vyzývá smluvní stát, aby respektoval základní práva přistěhovalců/kyň, žadatelů/lek o azyl a uprchlíků/lic, a připomíná své obecné doporučení č. 32 (2014) o genderových aspektech statusu uprchlíka/lic, azylu, státní příslušnosti a stavu bez státní příslušnosti v případě žen. Výbor vyzývá smluvní stát, aby neprodleně ukončil zadržování žen z řad žadatelek o azyl, uprchlic či neregulérních migrantek a jejich dětí a zavedl mírnější alternativní opatření. Výbor doporučuje, aby smluvní stát přijal inkluzivní a neselektivní přístup**

v dodržování zásady nenavrácení a zaujal genderově citlivý přístup k pokračujícímu přílivu uprchlíků/lic a žádostí o azyl, včetně procedurálních záležitostí, v souladu s právy zakotvenými v Úmluvě a obecném doporučení Výboru č. 32.

Manželství a rodinné vztahy

- 40.** Výbor oceňuje smluvní stát za přijetí nového Občanského zákoníku, v němž byla zrušena možnost zbavení jedince svéprávnosti. Výbor nicméně opakuje své obavy ohledně konkrétních ustanovení, která umožňují obecným soudům omezit svéprávnost člověka, včetně jeho práv na rodinu a reprodukci, jakož i obavy, že se tato ustanovení používají zejména v případě mladých žen s mentálním a psychosociálním postižením. Výbor opakuje své předchozí obavy týkající se nedostatečného právního uznání neregistrovaného stálého soužití (de facto svazků) ve smluvním státě a negativního dopadu této skutečnosti na nabývání práv ženami během takového soužití a na jejich nároky po rozpuštění takových svazků. Výbor konstatuje se znepokojením, že právo žen z řad přistěhovalkyň, zejména z Ukrajiny, na rodinný život byl v posledních letech výrazně ovlivněn nefunkčním konzulárním systémem Visapoint, do nějž mají mít přistěhovalci/kyně přístup, aby si mohli sjednávat si schůzky na konzulátech České republiky na Ukrajině.
- 41. Výbor vyzývá smluvní stát, aby zrušil ustanovení § 673 a § 865 odst. 2 Občanského zákoníku a zajistil, aby ženy se zdravotním postižením mohly uplatňovat své právo uzavřít manželství, rodičovská práva a právo na adopci na rovnoprávném základě s ostatními občany. Výbor připomíná své obecné doporučení č. 21 (2004) týkající se rovnosti v manželství a rodinných vztahů a obecné doporučení č. 29 (2013) k článku 16 Úmluvy (ekonomické důsledky manželství, rodinné vztahy a jejich rozpuštění) a opakuje své doporučení, aby smluvní stát upravil své právní předpisy tak, aby de facto svazkům byla přiznána stejná práva a povinnosti obou partnerů jak během, tak po rozpuštění takovýchto svazků. Výbor doporučuje, aby smluvní stát zajistil všem osobám přístup k systému Visapoint a zajistil, aby žadatelé/ky o víza a povolení měli reálnou možnost sjednat si schůzku prostřednictvím tohoto systému a mohli se v přiměřené době znovu setkat svými rodinami.**

Pekingská deklarace a akční platforma

- 42. Výbor vyzývá smluvní stát, aby se ve svém úsilí při implementaci Úmluvy držel Pekingské deklarace a akční platformy.**

Agenda pro udržitelný rozvoj 2030

- 43. Výbor vyzývá k realizaci skutečné rovnosti pohlaví v průběhu realizace Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 v souladu s ustanoveními Úmluvy.**

Šíření

- 44. Výbor žádá smluvní stát o včasné předání těchto závěrečných doporučení v úředním jazyce smluvního státu příslušným státním institucím na všech úrovních (celostátní, krajské a místní), zejména vládě, ministerstvům, parlamentu a soudům, a umožnil tak jejich plnou implementaci.**

Ratifikace dalších smluv

- 45. Výbor konstatuje, že dodržování devíti hlavních mezinárodních úmluv o lidských právech¹ smluvními státy by posílilo dodržování lidských práv a základních svobod žen ve všech oblastech života. Výbor proto vyzývá smluvní stát, aby zvažil ratifikaci Mezinárodní úmluvy o ochraně práv všech migrujících pracovníků/nic a členů/nek jejich rodin, kterou ještě dosud nepřijal.**

Opatření přijatá v návaznosti na závěrečná pozorování

- 46. Výbor žádá smluvní stát, aby do dvou let předložil písemné informace o opatřeních přijatých k implementaci doporučení obsažených v odstavcích 23 (a) a 29 (a) a (b) výše.**

¹Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen, Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, Úmluva o právech dítěte, Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků/nic a členů/nek jejich rodin, Mezinárodní úmluva o ochraně všech osob před násilným zmizením a Úmluva o právech osob se zdravotním postižením.

Příprava příští zprávy

- 47. Výbor vyzývá smluvní stát, aby přeložil svou sedmou periodickou zprávu v březnu 2020.**
- 48. Výbor žádá smluvní stát, aby se řídil harmonizovanými směrnici pro podávání zpráv podle mezinárodních smluv o lidských právech, včetně pokynů ke společnému hlavnímu dokumentu a dokumentům ke smlouvám (HRI/GEN/2/Rev.6, kap. I).**